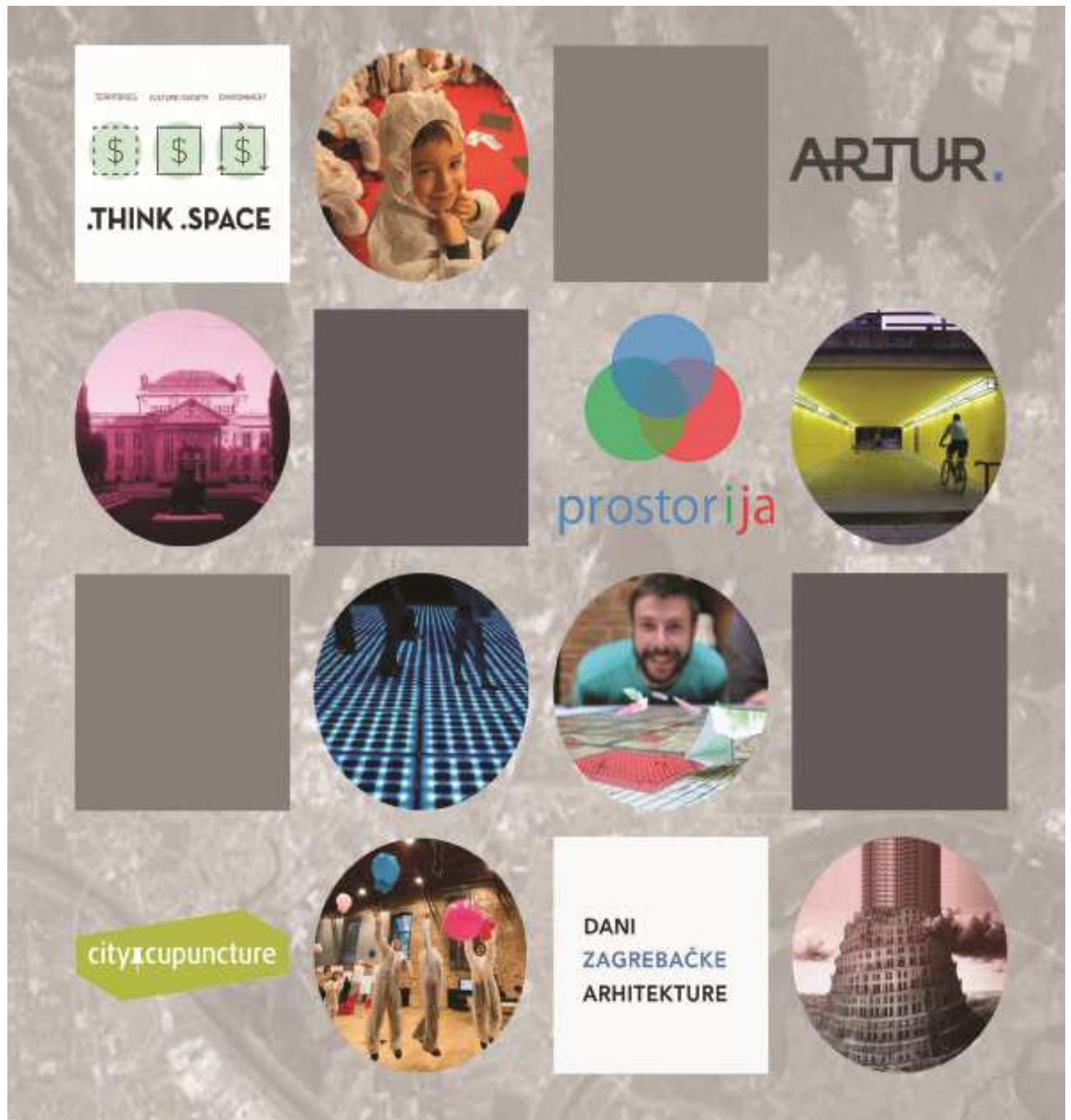

Izveštaj Društva arhitekata Zagreba za razdoblje 01.07.2013. – 30.06.2014.

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE.....	3
PROGRAMI DAZ-a.....	4
ARTUR (ARHITEKTURA I TURIZAM).....	4
4. DANI ZAGREBAČKE ARHITEKTURE	6
FORUM AKUPUNKTURE GRADA.....	7
THINK SPACE/MISLI PROSTOR.....	9
ARHITEKTURA BEZ GRANICA – Leonardo da Vinci.....	11
MALA ŠKOLA ARHITEKTURE – arhitektonske radionice za djecu.....	11
ZAGREB NA SAVI – STUDENTSKE RADIONICE I KATALOG RADOVA.....	14
3. OTVORENO PRVENSTVO U TENISU	14
NATJEČAJI	15
SEKCIJE DAZ-a	15
SEKCIJA ZA ARHITEKTONSKO NASLIJEĐE - AN	15
SEKCIJA ZA INTERIJER.....	16
SEKCIJA MLADIH	16
ČLANSTVO	18
SKUPŠTINA	18
ZAPOSLENICI.....	18

UVODNE NAPOMENE

Za Društvo arhitekata Zagreba 2013. i 2014. su bile godine naglašene suradnje, otvaranja prema drugim strukama i institucijama te raznih oblika partnerstva u provedbi brojnih programa i projekata. Aktivnosti su se kao nikada do sada provodile vani, na „terenu“, u četvrtima i drugim ustanovama u gradu Zagrebu, u drugim hrvatskim gradovima i u drugim zemljama.

U programu ARTUR ostvarili smo vrlo produktivnu suradnju s Hrvatskim savjetom za zelenu gradnju, Institutom za turizam, Društvima arhitekata Zadra, Dubrovnika i Pule, te Veleposlanstvom kraljevine Nizozemske bez čije početne financijske pomoći bi bilo teško pokrenuti ovaj program.

Projekt Akupunktura grada razvija se već drugu godinu za redom u suradnji s partnerskim kulturnim organizacijama iz regije – Public Room Sarajevo, Public Room Skopje, Kulturni front iz Beograda, te Društvom arhitekata iz Splita. U sklopu ovog projekta ostvarili smo i mnogobrojne suradnje na lokalnoj razini s građanima i udrugama, te lokalnim samoupravama u svim gradovima u kojima su se održavale radionice i realizacije projektnih intervencija (Gradom Zagrebom, Gradom Sarajevom, te Gradom Splitom).

Program Think Space proširio je svoje granice izvan polja likovnosti i arhitekture prema široj kulturnoj i socijalnoj problematici kroz program MONEY/NOVAC koji provodimo u partnerskoj suradnji s izdavačkom kućom dpr-barcelona iz Španjolske i s Laubom – Kućom za ljude i umjetnost.

Mnogobrojni mladi članovi DAZ-a dobili su kroz program Arhitektura bez granica – Leonardo da Vinci mogućnost stručnog usavršavanja u inozemstvu kroz prakse u 15 partnerskih arhitektonskih ureda.

Program Male škole arhitekture odvijao se u suradnji sa zagrebačkim osnovnim školama, Hrvatskim dizajnerskim društvom (Dan D), UHA- om (3. Kongres arhitekata) i projektom Akupunktura grada u Splitu.

Ove su suradnje omogućile uspješnu provedbu programa i projekata u ovim izuzetno zahtjevnim vremenima, ali i ojačale organizacijske i operativne kapacitete Društva.

Iako je proteklih godina globalna kriza utjecala na smanjenje gospodarske aktivnosti, DAZ je nastojao održati razinu i kvalitetu aktivnosti raznim projektima i programima, predavanjima i prezentacijama kako domaćih tako i stranih predavača, izložbama, promocijama te nekim sasvim novim projektima obogatiti arhitektonsku scenu i proširiti područje djelovanja.

Zbog iznimno teških tržišnih okolnosti broj provedenih natječaja dramatično je smanjen te time i prihodi Društva iz tog izvora. Također je, usprkos povećanju ukupnih prihoda od sponzora, odziv sponzora na suradnju smanjen. Iz istog razloga prihodi od članarina su također znatno smanjeni. Društvo je stoga nastojalo iznaći nove izvore prihoda za programe i projekte koje još do sada nije koristilo. Tako su po prvi puta prihodi i potpore ostvareni od institucija poput Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta; Graham Foundation iz Chicaga; potpora Nizozemske vlade kroz MATRA program, EACEA- Europska izvršna agencija za kulturu, obrazovanje i audiovizualnu umjetnost, kroz program Cultura 2007-2013, Francuska vlada putem Francuskog instituta u Hrvatskoj, EACEA Leonardo da Vinci program. Ono što ne smijemo nikako zaboraviti su godišnje potpore koje programi DAZa ostvaruju kroz programe sufinanciranja Ministarstva kulture RHa, Gradskog ureda za obrazovanje kulturu i šport, Turističke zajednice grada Zagreba, Ministarstva turizma RHa.

PROGRAMI DAZ-a

U nastavku su opisane aktivnosti po programima koji su provedeni u izvještajnom razdoblju.

ARTUR (ARHITEKTURA I TURIZAM)

Program ARTUR (Arhitektura i turizam) 2013/2014 pod nazivom Turistički prostor: Grad i regija bavio se propitivanjem i istraživanjem odnosa turističkih gradova i njihovih regija. Temljena pretpostavka u oblikovanju ove teme bila je važnost razvoja turizma i kulturne ponude u gradovima kao nositeljima razvoja cjelogodišnjeg turizma kako u samim gradovima tako i u pripadajućim regijama. ARTUR je predstavljen u Zagrebu **30. rujna 2013. na Okruglom stolu Turistički prostor: Grad i regija** na kojem smo od značajnih dionika u hrvatskom turizmu dobili njihove poglede i smjernice za daljnji razvoj programa i teme. Istom prigodom najavljen je i poziv za prijavu prijedloga za **nagradu ARTUR** kojom su se željeli istaknuti najbolji primjeri u oblikovanju i razvoju turističkog prostora, te promovirati najbolje prakse u korištenju arhitekture i kvalitetno oblikovanog prostora u svrhu razvoja hrvatskog turizma.

Prva radionica u Zadru (Uloga arhitekture javnih prostora u turizmu) na kojoj se okupilo oko 80 sudionika, arhitekata, urbanista, turističkih djelatnika i predstavnika lokalnih samouprava koji su raspravljali o ulozi arhitekture javnih prostora u turizmu održana je 26. listopada 2013. u suradnji s Društvom arhitekata Zadra.

Artur radionica u Dubrovniku („Identitet: Grad –regija“) održana je 26. studenog 2013. u suradnji s Društvom arhitekata Dubrovnika, a bavili smo se pitanjem definiranja koncepta identiteta regije uvažavajući značaj razvoja turizma na temelju cjelovitog potencijala grada i regije kroz podizanje svijesti o gospodarskom i kulturnom potencijalu koji proizlazi iz specifičnog prirodnog okruženja, kulture i tradicije.

Treća i zadnja radionica održana je u **Puli („Gradski projekti kao turističke atrakcije“)** 16. i 17. prosinca 2013. i propitivala je ulogu suvremene arhitekture u planiranju turističke ponude, potencijal gradskih projekata i njihov značaj za regiju. U organizaciji ove radionice pomoglo nam je Društvo arhitekata Istre.

Temu programa zaključili smo **konferencijom ARTUR** koja se održala u Zagrebu 27.03. 2014. pod nazivom „Turistički prostor: Grad i regija“ na kojoj smo prezentirali zaključke okruglog stola održanog u Zagrebu te radionica održanih u Zadru, Dubrovniku i Puli a koje su promišljale o gradu i regiji u kontekstu cjelogodišnjeg turizma i održivog razvoja s posebnim naglaskom **na Zagreb kao već prepoznatu cjelogodišnju turističku destinaciju**. Istaknute su specifične prednosti prostora i obnova njihovih ekonomskih, prirodnih i kulturnih resursa, uključujući u diskusiju o zjedničkom prostoru građane, lokalnu samoupravu i sve relevantne struke.

Posebni gosti konferencije bili su **Gijs van den Berg i Matthijs de Jongh iz Agencije KesselsKramer**, Nizozemska, koji su održali predavanje **MARKETING LOKACIJA** (gradova, hotela, događanja) u kojem su nas upoznali s radom Agencije kroz primjere marketinga lokacija, mjesta, gradova, hotela, hostela i događanja. Svi primjeri imali su jednu te istu poveznicu: privući ljude na određeno mjesto, događanje. Predstavljeni su sljedeći primjeri: **I Amsterdam (City), CitizenM (Međunarodni Hotel), CitizenM, Hans Brinker Budget Hotel (Niskobudžetni hotel), Floriade, Almere 2022.**

Na konferenciji smo kroz tri multidisciplinarna panela problematizirati grad i regiju s temama **“KREATIVNOST I PARTICIPACIJA”, “ODRŽIVOST” te “AMBIJENTALNA VRIJEDNOST DESTINACIJA”** na kojima je godišnju temu ARTUR –a promišljao velik broj uvaženih stručnjaka iz područja arhitekture, dizajna, turizma, ekonomije i drugih relevantnih struka.

Za vrijeme trajanja konferencije bilo je moguće i pogledati predstavljanje programa **URBANIZAM OTOKA** kroz dvije urbanističke teme Urbanizam otoka/nepoznate destinacije - **Urbanistički planovi** u sklopu

Programa etno eko-sela na otocima Hvaru i Braču, APE d.o.o. i **Planirano talijansko naselje Ubli**, 30-tih godina 20.stoljeća, koje je pripremila Azra Suljić, Ask atelijer.

Temu odnosa interijera i destinacija predstavila je **Sekcija za interijer** Društva arhitekata Zagreba posvetivši posebno pažnju problematici difuznih hotela.

Izložba **Arhitektura i urbanizam na hrvatskoj obali**, vezan uz temu turističke izgradnje i gradova u kojima su se održavale radionice ARTUR, moglo se pogledati u sklopu konferencije. Projekt **NEDOVRŠENE MODERNIZACIJE: Između utopije i pragmatizma** koordiniralo je Udruženja hrvatskih arhitekata u sklopu europskog projekta Kultura 2007-2013.

Na samom završetku konferencije dodijeljene su i **nagrade ARTUR**. Kako je program ARTUR usmjeren je na prevladavanje postojećih nedostataka i problema vezanih za prostor i turizam, a dugoročni ciljevi jačanju uloge dizajna, arhitekture i urbanizma, kao i doprinosa drugih kulturnih djelatnosti i struka u održivom razvoju turizma, **svrha poziva za nagradu ARTUR bila je identificiranje najboljih praksi, održivih i dobro planiranih, integriranih arhitektonskih realizacija**. Poziv se odnosio na projekte koji promiču razvoj lokalne zajednice, doprinose kvaliteti turističkog prostora, koji potiču interdisciplinarnost cjelovitost u procesu i planiranju prostora, te očuvanju okoliša, a uključivali su: Realizacije u javnom prostoru - turistički teritorij - doprinos razvoju i održivosti turizma (javni otvoreni prostori – rive, trgovi, parkovi); Realizacije arhitekture u turizmu (turistički objekti); Turistički sadržaji (projekti lokalne uprave i privatnih investitora s konkretnim manifestacijama u prostoru (prostori za kulturu, sport i rekreaciju); Realizirana stručna istraživanja i publikacije vezane za arhitekturu i turizam. U razmatranje su se uzimali projekti koji su realizirani od početka 2000. do danas. Žiri nije razmatrao projekte u visokom stupnju dovršenosti koji još nisu stavljeni u funkciju zbog nemogućnosti ocjene utjecaja koji ti projekti mogu imati na lokalnu zajednicu i razvoj turističkih aktivnosti. Predlagači tih projekata pozvani su da svoje projekte ponovo prijaviti na sljedećim pozivima za predlaganje ARTUR nagrade. Prijedlozi projekata prijavljivali su se od **01. 02. do 01. 03. 2014.**

Stručni interdisciplinarni ocjenjivački žiri koji je djelovao u sastavu: Vesna Rajković, Ministarstvo turizma, Uprava za razvoj i konkurentnost turizma; Snježana Turalija, Hrvatski savjet za zelenu gradnju; Đuro Tomljenović, Hrvatska radiotelevizija; Maroje Mrduljaš, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Boris Fiočić, Studio BIF, Udruženje hrvatskih arhitekata; Pieter Sanders, Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske, razmatrao je pristigle prijedloge i dodijelio je nagrade uzimajući u obzir sljedeće kriterije:

- doprinos prepoznatljivosti, posebitosti, autentičnosti, identitetu hrvatske turističke ponude
- doprinos kvaliteti prostora
- cjelovitost i interdisciplinarnost u procesu planiranja i realizacije
- očuvanje okoliša, ekološka osviještenost, društvena i ekonomska održivost
- inovativnost i kreativnost u planiranju, pristupu i ponudi

Ukupno je pristiglo 24 prijedloga za ARTUR nagradu od čega 4 prijedloga realiziranih stručnih istraživanja i publikacija vezanih za arhitekturu i turizam.

U prvoj kategoriji **INTERVENCIJE U TURISTIČKOM MJESTU** – pristiglo je 5 prijedloga a stručni žiri je nagradu dodijelio **Trgu Stjepana Radića u Crikvenici autora iz studija NFO**, Zagreb.

U drugoj kategoriji **TURISTIČKI OBJEKTI** – pristiglo je 7 prijedloga a nagrada je dodijeljena predlagatelju arhitektonskom uredu **Studio UP, Zagreb, za projekte Hostel Goli Bosi, Split i Hostel Forum, Zadar**.

U istoj kategoriji – **TURISTIČKI OBJEKTI** – žiri je odlučio dati i posebno priznanje projektu **Hotel Split, Split** predlagatelja ureda **Arhipolis d.o.o. iz Splita**.

U trećoj kategoriji – **TURISTIČKI SADRŽAJI** – pristiglo je 8 prijedloga a posebno priznanje je dodijeljeno projektu Muzej „Nin otok u središtu Eko parka Ninska laguna“, predlagatelja Turističke zajednice Grada Nina.

U kategoriji - **STRUČNA ISTRAŽIVANJA I PUBLIKACIJE** – pristigla su 4 prijedloga te je posebno priznanje dodijeljeno urbanističkoj radionici „Istraživanje, preobrazba i sanacija prostora otoka Vira“, otok Vir, predlagatelja Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Katedra za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, Zagreb.

4. DANI ZAGREBAČKE ARHITEKTURE

4. Dani zagrebačke arhitekture naslovljeni **POTENCIJAL KRIZE** – Poslovna arhitektura održali su se od **21. do 24. 05.2014.** te smo pokušali kroz niz izlaganja gostiju kao i u razgovoru s njima uvidjeti potencijal krize kao pokretač nekih novih odnosa i procesa u društvu, a sa kojima, pod uvjetom da ih razumije i anticipira, arhitektura može dobiti novi zamah i polet.

Problem poslovne arhitekture promatran je iz tri različitih gledišta van same discipline arhitekture (u užem smislu): ekonomsko-tržišnog; tehnološkog i organizacijskog; te antropološkog i sociološkog.

Prvi dan programa bavili smo se uvjetima tržišta i ekonomskim kontekstom koji određuje realitet u kojem radimo, kao i s njegovom neposrednom budućnošću. Taj prvi dan nosio je naslov „**Stanje stvari – resursi, potrebe potencijali**“. S gostima, od kojih dva ne dolaze iz područja arhitekture (**Dubravko Ranilović, dipl.iur.**, Kastel Zagreb d.o.o., Predsjednik Udruženja poslovanja nekretninama pri HGK i **dr.sc. Ante Babić**, Tajnik Udruženja stranih investitora, pokušali smo vidjeti koje su to, i kakve, promjene u ekonomiji i društvu koje definiraju ili će tek definirati potrebe za arhitektonskom artikulacijom i arhitektonskom „*proizvodnjom*“. Pokušali smo razumjeti logiku „tržišta“, te naslutiti u kojim smjerovima će se razvijati trendovi „poslovanja i proizvodnje“. **Kolegica Marijana Sironić dipl.ing.arh.** iz Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju Grada i graditeljstvo pokušala nam je dati odgovore na pitanja; Što je to kriza donijela u prostornom planiranju, kako se promjena pristupa pokazuje u postupcima izrade i donošenja prostornih planova, kako je kriza zaustavila realizacije planova i projekata za koje je možda i bolje da se nikad nisu realizirali i što je to Grad Zagreb uspio "pospremiti" u periodu usporenih planova i gotovo zaustavljenih realizacija.

Drugi dan, nazvan „**i-work vs. poslovni prostor**“, bavili smo se radikalnim transformacijama koje se događaju u svijetu suvremenog biznisa, a koje će jednako radikalno promijeniti i projektiranje poslovnih prostora - i tipološki i funkcionalno. Te promjene ne proizlaze samo iz nove organizacije i podjele rada (sve veći broj *free-lance* zaposlenika), već i iz pojave novih vrsta zanimanja (tzv. kreativna industrija). Obje su promjene uvjetovane novim IC-tehnologijama, koje otvaraju drugačiji pristup radu, kao i promjenu odnosa „snaga“ rada i profita. Sve to upućuje na potrebu za drugačijom arhitekturom ili možda njenim drugačijim razumijevanjem ili redefinicijom... Taj novi način rada približili su nam gosti, **Duška Jelić, dipl.ing.arh.**, Impact HUB Zagreb, suosnivačica te **red.prof. Mladen Jošić, dipl.ing.arh.** s Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Zadnjeg dana predavanja 4. Dana zagrebačke arhitekture bavili smo se temom **Grad / arhitektura / moć** – simbolično / realno / imaginarno. **Predavanja Grad – stanje nametnutog susreta održao je prof. dr. sc. Tihomir Jukić** s Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a predstavljanja recentnih primjera poslovne arhitekture kolege iz **Studija 3LHD**, nakon čega je uslijedio okrugli stol na kojem su sudjelovali, uz goste predavače, i **prof. dr. sc. Marijan Hrčić, prof. dr. sc. Feđa Vukić te dr. sc. Jana Šarinić** s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Nakon redovnog programa uslijedila je svečana promocija počasnih članova Društva arhitekata Zagreba koji su svojim radom zadužili arhitektonsku struku i Društvo.

PROMOVIRANI ČLANOVI

Za ukupni doprinos teoriji, publicistici i kritici arhitekture - Arhitektica Vera Grimmer

Kontinuirani, samozatajni rad, kolegijalnost, uvažavanje drugog odlike su rada arhitektice prisutne u kulturnom prostoru između Beča i Zagreba, autorice izložbi koje predstavljaju Hrvatsku i njezine arhitekture u inozemstvu, te predavanja koja potiču na međukulturni dijalog. Autorice mnogobrojnih tekstova i intervjuova. Glavna urednica časopisa «Oris», časopisa kojem je svojim radom i metodama utisnula prepoznatljiv identitet.

Za poseban doprinos u području urbanizma i prostornog planiranja - Urbanist Neven Kovačević

Da očuvanje okoline, održivi razvoj i kvaliteta života nisu samo ukrasne riječi političko-stručne terminologije, nego da je u Hrvatskoj postojalo organizirano i sustavno prostorno planiranje, urbanizam i metodologija svjedoči lik i djelo urbanista i kreatora mnogobojnih prostornih planova od Istre do Južnog Jadrana, pokretača izgradnje turističko stambenog grada Červara. Osobe koje je bila višegodišnji predsjednik Udruženja arhitekata, te dugogodišnji direktor Urbanističkog instituta i koja je kroz svoj nesebični stručni rad i kolegijalne odnose stekla doživotne poštovatelje i prijatelje.

Za poseban doprinos afirmaciji arhitekture i baštine kroz fotografiju - Fotograf Damir Fabijanić

Jedan od najuspješnijih hrvatskih fotografa, poznat po pejzažnim i arhitektonskim fotografijama hrvatske baštine. Usporednim fotografijama dubrovačke baštine prije i nakon razaranja ratom, ulazi u područje angažirane umjetnosti, nekoliko godina kasnije kritički progovara izložbom skladne arhitekture naše obale u usporedbi s onom koja taj sklad grubo narušava. Autor okom istančanim za detalj koji jasno govori cjelini.

U subotu 24.05.2014. održan je, sada već tradicionalni, **stručni obilazak zagrebačke arhitekture**, ove godine u skladu s temom Potencijal krize – Poslovna arhitektura, obilazili smo recentne primjere ovog područja. Započevši obilazak na Glavnom kolodvoru, uputili smo se preko Radničke ceste i Ulice grada Vukovara do Eurotowersa, arhitekta prof. dr. sc. Marijana Hrzića, kojim nas je proveo predsjednik Društva arhitekata Zagreba Teo Budanko, dipl.ing.arh. iz Ureda ABWD, autor interijera ERSTE banke. Nastavljajući prošli smo pokraj zgrade Vjesnika, arhitekta Antuna Ulricha iz 1976. te posjetili poslovno-stambeni kompleks Savska-Lomnička Urbanih tehnika, kojim nas je proveo Dražen Plevko, dipl.ing.arh. Obilazak je završio posjetom Sky Officeu na Zagrebačkoj aveniji gdje je upriličen i domjenak za sudionike ture. Ovogodišnji obilazak je imao i humanitarni karakter jer će sav iznos od uplaćenih kotizacija za obilazak biti prosljeđen u fondove za pomoć stradalima u poplavama na istoku Hrvatske.

AKUPUNKTURA GRADA / CITY ACUPUNCTURE

U sklopu **AKUPUNKTURE GRADA/ CITY ACUPUNCTURE** u Zagrebu je 21.09.2013. održana kvartovska manifestacija **Trnjeraji!** na trnjanskoj Savici gdje je predstavljen niz točkastih intervencija radionice **City Acupuncture**, održane od 24. do 28. veljače 2013. na trnjanskoj Savici., gdje je zaključeno da će 7 od ukupno 13 rješenja biti realizirano. Autori su uz pomoć mentora i organizacijskog tima Akupunktura razradili i krenuli s izvedbom projekata kroz ljeto 2013. (**Kockica, OTW, Pimp my Štanga, Dynamo ja volim!, In Out i Stop By**). Manifestacija je uključila građane svih skupina putem druženja, radionice za djecu, radionice Gumještaja, razmijene odjeće u organizaciji Za grad, besplatnih arhitektonskih savjeta uz pomoć članova DAza.

U Splitu je od 07.-11. listopada 2013. održana zadnja interdisciplinarna međunarodna radionica kojoj je fokus bio gradski kotar Varoš prigodno nazvan "**Akupunktura Varoša**". Zadnji dan radionice analizirane su i razrađivane moguće intervencije ('**Diss the piss**' pored crkvice svetoga Mikule, '**Sidić**' u '**Kamenitoj ulici**', '**Smojin teatar**' u ulici čuvenog dalmatinskog novinara, '**Balun ideja**' kojima bi građani sami označavali potrebe u četvrti, te '**Česma**' u Kovačićevoj ulici u Varoši s ciljem urbanističkog i društvenog doprinosa toj splitskoj četvrti) u prepunoj dvorani Osnovne škole „Marjan“.

Na samom završetku projekta, zajedno s partnerima; Kulturnim Frontom iz Beograda, Public Room iz Skopja, Public Room iz Sarajeva i Društvom arhitekata Splita, Društvo arhitekata Zagreba **organiziralo je regionalnu konferenciju - Forum Akupunktura grada s temom "Nove prakse za urbani (re)dizajn"** – zamišljenu kao **platformu za upoznavanje i razmjenu iskustava novih kulturnih, socijalnih i političkih urbanih praksi**, s naglaskom na participativne metode promišljanja i razvoja zajedničkih, odnosno javnih prostora i neposredne okoline. Multidisciplinarnim timovima, predstavljenim na Forumu zajednički je inovativan pristup promišljanju prostora obilježen **dizajnom temeljenim na istraživanju**. U kontaktu sa stanovnicima nastoji se pronaći potencijal iskoristiv u procesu urbane obnove koji rezultira **akupunkturnim akcijama koje povezuju arhitekturu, urbanizam, umjetnost i intervencije u javnom prostoru**.

U uvodnom dijelu Foruma bilo je riječi o metodologiji oblikovanja novih javnih politika i socijalnom dizajnu na primjeru **La 27e Région** (27. regija), francuskog NGO-a koji djeluje kao "laboratorij za javne inovacije, osobito za regionalnu upravu" za ostalih 26 regija. Mikro intervencije i nove arhitektonske prakse predstavili su arhitekti **Florent Chiappero** iz francuskog kolektiva **Collectif ETC** (osnovanog 2009. u Strasbourgu kao grupa studenata arhitekture i grafičkog dizajna) i **Alex Axinte iz Studija BASAR**, arhitektonskog studija pokrenutog 2006. u Bukureštu, čiji je fokus na "Search-and-Rescue" pristupu kojim djeluju kroz promatranje, istraživanje i intervenciju u javnom urbanom prostoru.

U nastavku je predstavljeno testiranje, razvoj i širenje učinkovite metodologije interveniranja u javni gradski prostor principom akupunktura grada. Predstavljani su i prijedlozi odnosno realizacije intervencija radionica međunarodnog dvogodišnjeg City Acupuncture projekta u Beogradu, Sarajevu, Skopju, Splitu i Zagrebu, koji ovim Forumom završava.

Arhitekt **Igor Kovačević** iz praške organizacije **CCEA (Centre for Central European Architecture)**, orijentirane na suvremene arhitektonske prakse, promišljanje razvoja grada i umjetničke intervencije u Središnjoj Europi, govorio je o projektu **CLUBURB – Cultural Acupuncture Treatment for Suburb** koji aktivira javni prostor predgrađa srednjoeuropskih glavnih gradova.

Zatim je **Ivana Borovnjak** predsjednica Hrvatskog dizajnerskog društva predstavila praksu **Dana D**, godišnjeg festivala dizajna, koji svakim novim izdanjem u Zagrebu privremeno aktivira jednu lokaciju neiskorištenog potencijala (Stara klaonica, bivši kompleks tvornice Gredelj, Stara vojna bolnica).

Djelovanje udruge **Slobodne veze** čiji je naglasak na suvremenim umjetničkim praksama i novim medijima predstavile su povjesničarka umjetnosti **Ivana Meštrović** i umjetnica **Tonka Maleković**.

Kroz održane radionice, predavanja, prezentacije, prisutnost u medijima i na stručnim konferencijama, te intenzivnu interakciju s građanima i posebno predstavnicima lokalne samouprave, nastojao se osigurati nastavak projekta i nakon isteka dvogodišnjeg ugovora.

Posebno je važno istaknuti kako ovaj projekt promiče vrijednosti interdisciplinarnosti i interkulturalnog dijaloga, načelo participativnosti građana, civilnog sektora i mjesne samouprave u promišljanju javnog prostora, te potiče angažman mladih u zajednici.

Naime, projekt Akupunktura grada nastao je unutar Sekcije mladih Društva arhitekata Zagreba, na volonterskoj bazi, provođenjem interdisciplinarnih radionica na lokacijama za koje se uspostavilo da imaju

potrebu za malim intervencijama koje mogu znatno utjecati na kvalitetu i način korištenja prostora – gradske četvrti Trešnjevke, otvorenog prostora Specijalne bolnice za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama na Goljaku te bloka Studentskog centra u Savskoj ulici.

THINK SPACE/MISLI PROSTOR

U rujnu 2013. započeo je treći tematski ciklus međunarodnog programa konceptualnih natječaja **THINK SPACE/ MISLI PROSTOR pod godišnjom temom Money/ Novac** koju su postavili kustosi, arhitekti, Ethel Baraona Pohl & César Reyes Nájera sa sjedištem u Barceloni. Cilj ovog ciklusa je pronaći mlade arhitekate i projekte koji promoviraju i predstavljaju progresivne ideje na sjecištu arhitekture, sociologije, ekonomije, programiranja i marketinga, a istovremeno radikalno propituju osnovne prostorne, socijalne i urbanističke odnose zasnovane na kapitalizmu.

Temu „Money / Novac“ u Laubi –kući za ljude i umjetnost predstavili su **gosti kustosi Ethel Baraona Pohl i César Reyes Nájera** uz moderatora dr.sc.Tomislava Pletenca, redatelja dr.sc. Maria Vrbančića i arhitekta Marka Dabrovića iz Studija 3LHD, koji su na okruglom stolu polemizirali o ulozi novca u današnjem društvu, teritorijalnim i inim reperkusijama. Dotaknuvši se mnogih tema u relaciji novca i prostora, težište je bilo upravo na nevidljivoj sili koju kapital i sadašnji tržišni sustav demonstrira u svim sferama života i težnji sustava za zadržavanjem statusa quo.

Krovnom temom novca bavila su se i tri konceptualna natječaja Think Spacea, "Territories", "Culture & Society" i "Environment". Drugu godinu za redom objavili smo i Call for Papers / Poziv za dostavu teorijskih znanstvenih tekstova iz polja arhitekture.

Prvi u nizu od tri natječaja „**Territories**“, bavi se prostornim manifestacijama novčanih tokova, konflikata i pretenzija što je moguće laboratorijski istraživati na području Arktika – kontinenta sučeljavanja mnogobrojnih ekonomskih, političkih i teritorijalnih interesa. Žirator natječaja „**Territories**“ bio je **David Garcia** iz **MAP Architects** iz Kopenhagena. Natječaj je započeo 24.09.2013. a rok za predaju radova bio je 04.11.2013. Natječajni zadatak je tražio konceptualna arhitektonsko-urbanistička rješenja koja bi se pozabavila trenutnim ekonomskim i teritorijalnim problemima sadašnjosti i budućnosti Arktika. Zabačeni teritoriji i zemlje najbolje reflektiraju naše utopije i distopije, snage i slabosti, i daju jasniji odraz slike društva dovedenog do doslovnog ruba

Rezultati prvog on line natječaja MONEY Territories uz okrugli stol predstavljeni su 09.12.2013. na mini-simpoziju održanom u Laubi uz mnogobrojne goste te je najavljen sljedeći natječaj MONEY Culture & Society koji je žirirao Pedro Gadanho, kustos odsjeka za arhitekturu u njujorškoj MoMA-i. Na okruglom stolu uz moderatora Tomislava Pletenca pridružili su nam se i gosti iz slovenskog KSEVT-a (Kulturno središće evropskih vesoljskih tehnologij), Miha Turšič i Dragan Živadinov, a putem skype-a kuratori ovogodišnjeg ciklusa Ethel Baraona Pohl i César Reyes Nájera dpr Barcelona, žirator prvog iz serije tri ovogodišnja natječaja pod krovnom temom Money / Novac – David A. Garcia iz MAP Architects iz Kopenhagena te Mason White, kanadski arhitekt iz torontskog studija Lateral Office.

Prva nagrada pod nazivom Who Owns the Arctic dodijeljena je Oweni Wells, UK, drugu nagradu odnijela je mlada kanađanka Sarah Cree svojim radom koji se bavi eksploatacijom zaleđenih zaliha metana pod nazivom Frozen Fuel Network. Treća nagrada dodijeljena je španjolskom dvojcu Gabriel Ruiz-Larrea i Ledo Pérez Vazquez. Posebno priznanje pripalo radu Interarctica: The Cultural Rezoning of the Arctic Ocean dizajnera iz Chicaga - Natalya Egon i Noel Turgeon.

Rezultate drugog natječaja iz Think Space ciklusa MONEY Culture & Society predstavili smo na mini simpoziju u Laubi 28.02.2014. Natječaj koji je žirirao arhitekt portugalskog porijekla i kustos arhitektonskog

odsjecka u njujorškoj MoMA-i, **Pedro Gadanho**, propitivao je na koji način kretanje novca utječe na kulturu i društvo te nas je podsjetio da je trenutno prisutna snažna potreba redefiniranja uloge arhitektonskih praksi, budući da je financijska kriza potaknula propitivanje naših definicija socijalnih i kulturnih pozicija.

Uz mnogobrojne međunarodne i domaće goste na mini simpoziju žirator je predstavio pobjednike; 3 jednakovrijedne prve nagrade podijeljene su između sljedećih autora; za rad "Reciprocus: Make, Move, Manage" autorima Haroon Noon, Mariam Iqbal, Curtis Martyn, UK; za rad "Social Bonds and the Sun Light Exchange" autorice Andree Marie Jandriček, SAD/HR; za rad "India Basin Urban Waterfront // generating urban landscapes through metropolitan scale exchanges" autori Marcel Wilson, Sarah Moos / SAD.

Tri posebna priznanja podijeljena su radovima iz SAD-a, Danske i Brazila

Nakon proglašenja pobjednika uslijedila je diskusija koju je moderirao **Tomislav Pletenac a kojoj su se** pridružili gosti; **Matevž Čelik**, arhitektonski kritičar i istraživač, ravnatelj Muzeja za arhitekturu i oblikovanje / MAO iz Ljubljane, **Dinko Peračić** te **Emina Višnić**, menadžerica u kulturi, ravnateljica POGONa - zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade.

Putem skype-a okupljenima se obratila Keller Esterling američka arhitektica, urbanistica i istraživačica na polju arhitekture, koja trenutno predaje na Sveučilištu Yale, žiratorica sljedećeg natječaja koja nas je uvela u temu zadnjeg natječaja iz ciklusa - Environment/ Subtraction. Rok za predaju drugog natječaja iz ciklusa bio je 31.01.2014.

9.05.2014. dodijeljene su i nagrade i na trećem, posljednjem ovogodišnjem Think Space natječaju Environment / Subtraction koji se bavio odnosom novca i okoliša kroz ideju oduzimanja u prostoru, protivno uvriježenom modusu arhitektonskog djelovanja koje rješenje prostornih zahtjeva vidi u dodavanju volumena.

Žiratorica ovog posljednjeg natječaja bila je Keller Easterling ugledna teoretičarka arhitekture sa Sveučilišta Yale koja je ujedno održala i kratko predavanje na temu Subtraction – oduzimanja arhitekture i prostora, te je predstavila nagrađene radove i neke od autora.

Dvije jednako vrijedne nagrade su pripale sljedećim radovima: „The weak monumental square“ autorice Aristide Antonas, Grčka te ko-autora Bitrou, Mara, Demiris, Panos, Koutsogianni, Katerina, Grčka; „Inverting the periphery“ autora Ryan King, SAD.

Druga nagrada pripala je radu „Scenarios for a post crisis landscape“ autora Dimitris Grozopoulos, Grčka. Dodijeljena su i četiri posebna priznanja od kojih su tri iz SADA a jedan iz UK.

U moderiranoj diskusiji, Keller Easterling pridružili su se Ethel Barona Pohl, zajedno sa Césarom Reyes Nájera te Ana Dana Beroš, zagrebačka arhitektica i moderator Tomislav Pletenac.

Tom prilikom najavljena je i **3. Think Space Nekonferencija** koja će se održati u Zagrebu od **11 - 13. 06. 2014.** u Laubi – kući za ljude i umjetnost, koja je postala tradicionalno okupljanje svih onih koji teže promišljanju prostora, mjesta, arhitekture, kulture i društva na nekonvencionalan način usmjeren na budućnost i interdisciplinarnost kreativnih procesa.

Godišnja tema Novac | Money koju su postavili španjolski arhitekti i gosti kustosi ovogodišnjeg ciklusa, Ethel Barona Pohl & César Reyes Nájera, nedvojbeno će potaknuti zanimljive i živopisne diskusije. Kroz niz intenzivnih sesija za stotinu sudionika, treća Nekonferencija ponovno će omogućiti misliocima, domaćim i stranim arhitektima, studentima arhitekture i srodnih strukma, sudionicima natječaja i mini.simpozija, autorima, pobjednicima, žiratorima i kustosima ciklusa da se sastanu uživo u Laubi. Program Nekonferencije uključuje predavanja, tulum dobrodošlice, otvorenje izložbe, radionice, svečanu dodjelu nagrada, Architects' Talks, svečani domjenak i još poneko iznenađenje. Gosti koji će nam se pridružiti su **Ethel Barona Pohl**,

César Reyes Nájera, dpr-barcelona, **Keller Easterling**, Yale school of architecture, **David a. Garcia**, map architects, **Pedro Gadanho**, MoMA New York, **Brendan Cormier**, Volume, Archis.

ARHITEKTURA BEZ GRANICA – Leonardo da Vinci

Projekt mobilnosti kojim se potiče mobilnost mladih arhitekata koji su završili fakultet i njihovo stjecanje prvih radnih iskustava u arhitektonskim uredima u europskim zemljama. Projekt se provodi u sklopu programa Leonardo da Vinci Mobilnost – Osobe na tržištu rada, kojeg u Hrvatskoj provodi Agencija za mobilnost i programe EU. U mobilnosti sudjeluje 15 mladih arhitekata – do 30 godina, članova Društva arhitekata Zagreba, koji će 12- tjednom praksom u 15 različitih arhitektonskih ureda iz 9 europskih zemalja steći radno iskustvo, nova znanja i vještine u struci te unaprijediti znanje stranog jezika. Projekt se provodi od kraja lipnja 2013. do studenog 2014. a prakse će se provoditi u razdoblju od rujna 2013. do kolovoza 2014. Od 15 mladih arhitekata svoje prakse odradilo je 13 arhitekata.

MALA ŠKOLA ARHITEKTURE – arhitektonske radionice za djecu

Kroz 2013. i 2014. programom Male škole arhitekture nastojali smo doprinijeti boljem odnosu budućih generacija prema vlastitoj baštini i suvremenoj arhitekturi a djecu potaknuti na kreativno promišljanje o arhitekturi i gradu. Vizualno opismenjavanje općenito, te obrazovanje djece i mladih o temama arhitekture, urbanizma, razumijevanja prostora i naslijeđa izuzetno je važno i istovremeno nedovoljno obrađeno u redovnoj nastavi, stoga je DAZ u suradnji s udrugom OPA, HKA, te udrugom NoThiNG nastavio s radionicama Male škole arhitekture.

- Dan D, lipanj 2013. - Javna radionica za djecu Mala škola arhitekture 'Grad Gredelj'.
- Muzej suvremene umjetnosti, lipanj 2013. - Radionica i izložba: Mala škola arhitekture – Prostor i ja
- Javna radionica za djecu: Jesi li za trg? radionica u javnom prostoru u sklopu programa Akupunktura grada-Trnje.
- III Kongres arhitekata u Osijeku, rujna 2013. – Tri radionice Mala škola arhitekture Oblik grada, 'Esseker', 'Mjesta i doživljaji – emotivne mape Osijeka', te 'Grad na rijeci',
- Akupunktura grada Split 5. listopada 2013. - Javna radionica za djecu Varoš Priča, Šetnja gradom,

Početkom 2014. Mala škola arhitekture je krenula s programom **Prostor i ja**, serijom radionica kojima je cilj djeci približiti probleme prostornog planiranja i arhitekture. Iako svi koristimo razne prostore – stan, ulicu, tramvaj, automobil, javne površine – vrlo smo ga rijetko svjesni. Na radionicama s djecom se pokušalo na različite načine misliti i stvarati prostor.

U tematskoj cjelini **OBLIKUJEMO PROSTOR** održane su dvije radionice- Radionice materijali i funkcije

U prvoj grupi radionica otkrivali smo materijalnu i tehničku stranu arhitekture. Istraživali smo preko primjera skloništa i nastambi raznih životinja. Cilj je bio shvatiti razne funkcije i društvene strukture (način organizacije života) koji se događaju u prostoru, razne materijale iz kojih se prostor stvara i razne lokacije na kojima se oblikuje te koliko od svega toga ovisi konačna forma. To je bio i uvod za druge radionice gdje smo proučavali apstraktnu i simboličku narav arhitekture (onu duhovnu).

OD LINIJE DO PROSTORA- 01. 03. 2014

Prva u ciklusu radionica **Prostor i ja - od Linije i plohe** održana je početkom ožujka u Društvu arhitekata uz entuzijazam mladih polaznika, podršku mladih arhitekata – volonterki i kreativni i metodološki pristup

Male škole arhitekture. Voditeljica radionice Aneta Mudronja Pletenac nakon uvoda koji na djeci prilagođen način radi paralelu između građenja u prirodi i arhitekture, upoznaje djecu s gradnjom životinjskih skloništa, pa nastavljajući s primjerima iz arhitekture upoznaje djecu s linijom kao gradivnim, funkcionalnim i estetskim elementom u arhitekturi. Djeca su uz pripremljen materijal na jednostavan način koristeći drvene štapiće (one za ražnjiće) gradila mostove po uzoru na Leonarda da Vincia, koristeći konac stvarala su „rihterovske“ prostorne slike, a plastične cjevčice (slamke) poslužile su im kao linijski gradivni element za veće objekte nastale udruživanjem trokutastih oblika kojim se oblikovao prostor. Radionicu je vodila Aneta Mudronja Pletenac uz pomoć volonterki Male škole arhitekture Brune Stipančić, Snježane Josipović, Matee Markešić, Sabine Pleše, Marije Burum i Daše Manojlović.

Izložbu radova nastalih na radionici Od linije do plohe otvorila je sasvim spontano povjesničarka umjetnosti Jasna Galjer.

OD PLOHE DO PROSTORA- 15. 03. 2014.

Radionica iz ciklusa 'Prostor i ja' nazvana 'od Plohe do prostora' održana je pod vodstvom Luke Korlaeta s Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, a koncipirana je na način da se u uvodnom dijelu djecu (2.-5. razred) upoznao s temom radionice i razložio im se zadatak, nakon čega je uslijedio praktičan rad stvaranja modela/volumena i u konačnici su se postavom/raspodjelom izrađenih maketa upoznavali s prostornim odnosima u gradu.

U uvodnom dijelu djeca su pokušala analizirati osnovna geometrijska tijela (broj ploha i bridova kocke, piramide, valjka...) kako bi shvatila princip zadatka radionice. Pripremljeni su predlošci kompleksnijih volumena u vidu razvijenih oplošja, koja na prvi pogled ne odaju izgleda konačnog volumena (a djecu su asocijala na robote), a koja su polaznici trebali sastaviti kako bi dobili volumene, a oni u završnoj etapi radionice predstavljaju gradotvorni element - zgrade i kuće kojima su mogli dati namjenu i osmisli njihov izgled (bojom i crtežom). Osmišljena je gradska infrastruktura, označene su (ljepljivim trakama na stolovima) glavne gradske prometnice, rijeka, park, trg te je svako dijete pokušalo naći najpovoljniju poziciju za svoju zgradu. Razmatrani su odnosi - zgrada na trgu; - zgrada na rijeci, -zgrada u parku. Kako je svatko zasebno osmislio funkciju svojoj zgradi (muzej, restoran, kuća eksplozije, stambeni neboder, javni wc), nakon stvaranja kompozicije, uvidjeli su sadržaje koji nedostaju te su za njih predvidjeli mjesto u gradu (restoran, glazbena & kola, lunapark, avenue mall, bazen i masaža, policija i osiguranje).

U drugoj tematskoj cjelini **DIJELIMO PROSTOR** također su održane dvije radionice - Radionice priroda i društvo

Nakon što smo naučili da način organizacije života i mjesto, način i materijal gradnje direktno rezultiraju određenom formom (prostorom) u kojem živimo prelazimo na onaj osjetilni dio gdje naš doživljaj prostora prelazi pitanje puke forme na red su došli osjećaji. Za razliku od nastamba životinja, ljudi nikada ne doživljavaju prostor bez simboličke strukture. Kroz nju se učimo doživljavati i pripadati određenoj zajednici.

TIJELO U PROSTORU - 05.04.2014.

Kao i prethodne, i ova radionica je bila koncipirana na način da se prvo održi uvodno predavanje o temi kojom ćemo se baviti, te da se ona djeci predstavi na njima blizak način. Kroz Power Point prezentaciju su objašnjeni načini prikaza proporcija ljudskog tijela od Vitruvija i Leonarda do Le Corbusiera, te antropometrijski načini mjerenja prostora kroz povijest (lakat, palac, stopa). Upravo Leonardova studija i Vitruvijev čovjek su bili tema kojom su se djeca kasnije bavila u praktičnom dijelu. Nakon upoznavanja s čovjekovim proporcijama, pokazani su neki primjeri manjih i većih prostora gdje smo u razgovoru s djecom pokušali objasniti zašto je neki prostor manji ili veći, kako čovjekove proporcije utječu na arhitekturu, te kako ta ista arhitektura utječe na čovjeka, odnosno kakve osjećaje izaziva prostor određenih dimenzija.

Nakon uvodne prezentacije, uslijedio je praktični dio koji djecu ipak najviše veseli. U parovima su uz pomoć metra i papirnatih traka mjerili dijelove vlastitog tijela, te ih uspoređivali i uspostavljali odnose među istima. Na kraju su dobili zadatak da s tim elementima izmjere dijelove kućnog namještaja i još jednom primijene stečeno znanje i zabave se. U cjelini DIJELIMO PROSTOR radionice su usmjerene na prirodu i društvo. Nakon što smo naučili da način organizacije života i mjesto, način i materijal gradnje direktno rezultiraju određenom formom (prostorom) u kojem živimo, prelazimo na onaj osjetilni dio gdje naš doživljaj prostora prelazi pitanje puke forme. Sad nas zanimaju osjećaji. Za razliku od nastamba životinja, ljudi nikada ne doživljavaju prostor bez simboličke strukture. Kroz nju se učimo doživljavati i pripadati određenoj zajednici.

OSOBNI DOŽIVLJAJ PROSTORA - 12.04.2014.

U ovim radionicama preko razumijevanja uloge grada i života u zajednici otkrivamo kako trenutak u kojem živimo čini oblik našeg prostora. Time shvaćamo koliko je važna svaka pojedinačna uloga u stvaranju oblika prostora. Naša osobna kreacija i naše naslijeđe u trenutku u kojem živimo s drugim osobnim kreacijama i naslijeđima jest mjesto za život – oblikovana PROSTORiJA.

Nakon prve radionice „Tijelo u prostoru“ i upoznavanja s čovjekovim proporcijama, tematski niz smisleno je upotpunila radionica „Osobni doživljaj prostora“. Primjeri prostora različitih veličina i proporcija već su tada otvorili razgovor o tome kako veličina prostora i čovjekove proporcije utječu na arhitekturu, ali i kako ta ista arhitektura utječe na čovjeka. Sada smo pak još dublje zagazili u pitanje samih osjećaja koje određeni prostor izaziva.

Naglasak je ovog puta bio na promišljanju a ne stvaranju prostora, no izostanak praktičnog dijela nije značio izostanak rezultata, dapače. Djeca su se pokazala izvanrednim sugovornikom u živoj diskusiji koja je dotaknula niz tema, a započela je usporedbom špije prahistorijskog čovjeka i suvremenog doma. Je li sveprisutni TV prijemnik zamijenio vatru kao ognjište oko kojeg se sada okuplja suvremena obitelj? Koja je razlika stanovanja u višestambenoj zgradi naspram obiteljske kuće? Kako boja utječe na čovjekov doživljaj prostor? Na ta i brojna druga pitanja, pa među ostalom i pitanje kiča i je li on svojstven čovjeku, djeca su spremno ponudila odgovore ohrabrena dosada stečenim znanjima koja su im donijela određenu sigurnost.

Zauzimanjem aktivnog stava prema svom okruženju hrabro smo zakoračili prema novoj cjelini „Živimo prostor“ koja nas očekuje 24. svibnja. Prva radionica „Grad i razlika“ pokušat će, preko razumijevanja uloge grada i života u zajednici, otkriti kako trenutak u kojem živimo čini oblik našeg prostora i koliko je važna svaka pojedinačna uloga u stvaranju oblika prostora.

Treća tematska cjelina nazvana je **ŽIVIMO PROSTOR** - Radionice moja zbilja

GRAD I RAZLIKA - 24. 05. 2014.

MIJENJAMO GRAD - 31. 05. 2014.

Četvrta i zadnja tematska cjelina **IDEMO PO ISKUSTVO**

Nakon što su djeca prikupila znanja iz prethodnih radionica zajedno s voditeljima će izaći u šetnju gradom uz zadatak – izrada foto-dnevnika. Zadnja radionica je evaulacija koja nam pokazuje koliko smo razvili vještinu promatranja i kritičke analize. Naš Foto-dnevnik o užem centru grada prezentirat ćemo javno.

ŠETNJA GRADOM - 07. 06. 2014.

Mala škola je i gostovala i to na sljedećim događanjima:

- 08. i 22.03.2014. u sklopu retrospektivne izložbe Radovana Tajdera Arhitektura/Arhitekt, radionica Prostor se mjeri u m³ ne u m² (geometrija i arhitektura)“, Muzej za umjetnost i obrt.

- 15.03.2014. u sklopu izložbe i promocije knjige BORO KOVAČEVIĆ Umjetnost makete larger than life održana je u prostorijama DAZa radionica „Od plohe do prostora“
- U sklopu DANA D, 1. 06. 2014. Održana je radionica Mijenjamo grad iz ciklusa radionica Male škole arhitekture - Prostor i ja koja se bavila odnosom javni prostora – osobni prostor kroz istraživanje osobnog doživljaja javnog prostora. Iskustva su se bilježila fotografijama i crtežom.

ZAGREB NA SAVI – PREZENTACIJA, STUDENTSKE RADIONICE I KATALOG RADOVA

15. listopada 2013. u prostorima DAZ-a predstavljeno je konceptijsko rješenje projekta Zagreb na Savi, kojeg ispred nekoliko institucija uz potporu EU fondova vodi tvrtka HEP RVNP d.o.o. Nakon izlaganja članovi Društva diskutirali su kako se planiranje i urbanističko-arhitektonski segment aspekt uklapa u predloženu koncepciju.

20.02.2014. predstavljen je katalog studentskih radova na temu Zagreb na Savi. To je bilo prvo promišljanje prostora uz Savu kroz Zagreb prema novoj koncepciji programa Zagreb na Savi razvijene 2013. godine. Na promociji su predstavnici studentskih grupa prezentirali radove iz kataloga, kojima su okupljeni u multidisciplinarnе skupine, promišljali budući izgled Zagreba u kojem nasipi nisu potrebni kao sredstvo obrane od poplave.

Katalogu su prethodile radionice u suradnji s Arhitektonskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu te tvrtke zadužene za vođenje razvoja programa Zagreb na Savi. Uz organizatore, na radionici su sudjelovali studenti i profesori s Fakulteta elektrotehnike i računarstva, Građevinskog fakulteta te Agronomskog fakulteta, smjer krajobrazne arhitekture. Katalog se sastoji od 8 radova kojim je obuhvaćeno isto toliko prostornih cjelina na području od Podsuseda do Ivanje Reke. Radovi su redom naslovljeni Pluća Zagreba, Sava/in/g space, Babinjak 2020, Transsava, Zelena avenija, Kaleidoskop, Novo lice Savice i Agram expo. U izradi je sudjelovalo preko 50 studenata s 4 različita fakulteta te 15ak njihovih mentora raspodijeljenih u 8 multidisciplinarnih grupa čime se pokušalo zastupiti različite segmente promišljanja prostora uz Savu.

3. OTVORENO PRVENSTVO U TENISU

III. otvoreno prvenstvo u tenisu za arhitekate i arhitektice u organizaciji DAZ-a i Područnog odbora HKA Zagreb održano je po treći put i to od 31. siječnja - 02. veljače 2014. Odlična atmosfera i prijateljsko nadmetanje pratili su i ovogodišnje izdanje turnira.

NATJEČAJI

U razdoblju od 20.06.2013. do 17. 06. 2014, Društvo arhitekata Zagreba provelo je jedan natječaj i to Natječaj za izradu idejnog urbanističko –arhitekonskog rješenja za benzinsku postaju **Stupnik Istok – „ENERGIJA ZA BUDUĆNOST“**, investitora **INA (Industrija nafte d.d.)**. Na natječaju koji je trajao od 15.7.2013. do roka za predaju natječajnih radova 17.9.2013. regularno je zaprimljeno 11 radova. Ocjenjivački sud djelovao je u sastavu: Dalibor Jurković, dipl.ing.arh., predsjednik OS-a, Davor Peruško, direktor Sektora maloprodaje i marketinga, dopredsjednik OS-a, Marina Burazer, direktorica Sektora korporativnih komunikacija, Duje Dvornik, dipl.ing.arh., Miljenko Kukić, dipl.ing.arh., Tatjana Peraković, dipl.ing.arh., (zamjenica člana OS-a).

SEKCIJE DAZ-a

SEKCIJA ZA ARHITEKTONSKO NASLIJEĐE - AN

U kontinuitetu rada Sekcije AN od lipnja 2013. do lipnja 2014. godini realizirane su aktivnosti na više područja. Osim već uhodanog ciklusa predavanja A+N u DAZ-u, Sekcija je organizirala predavanja na mjestima kulturnih događanja, izložbama i sl. Članovi Sekcije su sudjelovali s izlaganjima o kulturnom naslijeđu na predavanjima za javnost i stručnim skupovima.

20. 03. 2014. održana su prva predavanja u nizu programa 8. Ciklusa programa Arhitektura i naslijeđe koji je posvećen Svjetskoj baštini UNESCO-a. Prvo predavanje održao je **Mladen Perušić** na temu „**Prozori na povijesnim zgradama**”- **Tipologija od 18. Do 20. stoljeća** zatim je **Zlatan Šljivić** nastavio problematizirati temu prozora u kontekstu suvremene izgradnje, ali i obnove nepokretne kulturne baštine kroz predavanje nazvano “**P(R)OZOR! / kako (p)ostati zelen i učinkovit**”.

U drugom predavanju koje je održano 10.04.2014. ugostili smo **dipl. ing. arh. Miroslava Škugora** – nadležnog konzervatora iz Konzervatorskoga odjela u Šibeniku Ministarstva kulture. Tema predavanja bila je “**Katedrala sv. Jakova u Šibeniku**” – **svjetsko kulturno dobro**, njezina povijest i kronologija zahvata, prvenstveno nakon ratnih oštećenja.

24.04.2014. održano je predavanje “**Trogir**” – **stanje zaštite i konzervatorska praksa dr.sc. Miroslava Katića dipl. arheolog** iz Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Trogiru.

15.05.2014. **mr.sc. Ksenija Petrić dipl.ing.arh.** održala je predavanje o “**Plitvičkim jezerima**” - jedinom području prirodnih vrijednosti u Hrvatskoj upisanom na Listu svjetske baštine. Na predavanju su se pokazale materijalne kulturne vrijednosti NP Plitvička jezera promatrane s konzervatorskog aspekta temeljenog na integralnom vrijednosnom pristupu i sagledavanju kulturnih sastavnica prostora uz uvažavanje prirodnih čimbenika.

29.05.2014. održano je predavanje pod naslovom „**Konzerviranje u Hrvatskoj od 1945. do 1964. godine**“ predavač dr.sc. Marko Špikić s Odsijeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. U predavanju je bilo riječi o nastanku sustava zaštite spomenika u socijalističkoj Hrvatskoj, od svršetka Drugoga svjetskog rata do uspostave ustanova i donošenja Mletačke povelje 1964.

Javna rasprava održana je 4.studenog 2013. U DAZ-u s temom: Politika lokalnog razvoja na temelju kulturne i prirodne baštine – modeli, trendovi, iskustva - Očuvanje baštine za razvoj područja - prednost ili ograničenje u organizaciji Društva arhitekata Zagreba, Ministarstva kulture RH i Vijeća Europe.

Prezentacije: Loïc Bidault: Loire - Anjou -Touraine, model regionalnog parka u Francuskoj; Ugo Toić: Pilot projekt lokalnog razvoja „Otok Cres“; Ksenija Petrić: Park prirode Lonjsko polje, razvoj područja obnovom kulturne baštine; Moderator rasprave: Anne Pisot, voditelj Pilot projekta lokalnog razvoja (Vijeće Europe).

Sekcija za arhitektonsko naslijeđe DAZ-a pokrenula je ove godine u suradnji s MSU-om projekt javnih razgovora - „Razgovori na Vrh“ koji sadržajno nadopunjuju izložbu, a prvenstveno žele osvijetliti arhitektonsko stvaralaštvo Vjenceslava Richtera i promovirati arhitektonsku baštinu druge polovice 20. st. „Razgovori na Vrh“ okupljat će na javnim razgovorima Richterove suvremenike, suradnike i prijatelje u cilju stvaranja dokumentarne video arhivske građe za daljnja istraživanja Richterovog arhitektonsko-umjetničkog stvaralaštva i okolnosti rada. 31.05.2014. u parku skulptura Zbirke Richter održan je razgovor s Richterovim suvremenicima i suradnicima Ivanom Čižmekom, Matkom Meštrovićem i Ivanom Prtenjakom.

SEKCIJA ZA INTERIJER

Okrugli stolovi pod nazivom **Dijalog struka** koje organizira Sekcija za interijer Društva arhitekata Zagreba kroz međustrukovnu komunikaciju promovira integralni pristup projektima, domaću produkciju i timski rad s ciljem uključivanja u dijalog svih dionika od studenata, kreativnih pojedinaca i timova, preko tvrtki do menadžera, investitora, te kulturnih i privrednih stratega.

03.12.2014. održan je okrugli stol na kojem su gosti bili **Tomislav Ćurković** i **Zoran Zidarić**, glavni projektanti i vlasnici projektnog ureda DVA ARHITEKTA. Gost okruglog stola bio je Toni Bešlić.

29.04.2014. predavanje je održao zagrebački arhitektonski studio **DAR612**, a gost na predavanju bio je Dominko Blažević.

Sekcija je temu odnosa interijera i destinacija predstavila na konferenciji programa ARTUR (Arhitektura i turizam) koja se održala 27.04.2014. posvetivši posebno pažnju problematici difuznih hotela.

Okrugli stolovi Dijalog struka promoviraju domaću produkciju vezanu uz temu interijera timski rad s ciljem uključivanja u dijalog svih dionika u hrvatskom dizajnu od studenata, kreativnih pojedinaca različitih umjetničkih struka, te timova, tvrtki, menadžera, investitora, kulturnih i privrednih djelatnika koji djeluju na promociji hrvatskog dizajna i arhitekture. U godini koja je pred nama očekuje nas još mnogo zanimljivih predavanja. Dijalog struka moderirali su Martina i Robert Križnjak, te Davorka Perić.

SEKCIJA MLADIH

U proteklom razdoblju članovi Sekcije mladih bili su angažirani na projektu Akupunktura grada, koristili pogodnosti projekta mobilnosti Arhitektura bez granica, te pripremili i objavili publikaciju „Prostor oko mene“ te niz intervjua u sklopu ciklusa Arhitektura +.

Arhitektonski priručnik za djecu naziva "Prostor oko mene" - prva je publikacija namijenjena upoznavanju i razumijevanju izgrađenog okoliša za djecu osnovnoškolskog uzrasta u Hrvatskoj. Priručnik je nastao unutar Sekcije mladih Društva arhitekata grada Zagreba, na inicijativu Tatjane Liktar Elez, a plod je rada grupe arhitekata i zaljubljenica u prostor: Tatjane Liktar Elez, Ivane Lukende, Kristine Careve, Ane Mrđen i Maje Dražine čiji cilj je bio približiti pojmove vezane za prostor malim i velikim radozalcima.

Arhitektura + ciklus je intervjua pokrenut od Sekcije mladih DAZ-a u proljeće 2013. Kroz ove kratke video intervjue predstavljaju se mladi arhitekti i njihova zanimanja ili hobiji koji više ili manje imaju veze s arhitekturom.

Arhitektura + ciklus je video intervjua koje vode mladi arhitekti s mladim kolegama arhitektima, bilo studentima ili onima koji su nedavno diplomirali. Ono što čini plus arhitekturi je zanimljiv ili neobičan hobi koji gostu intervjua upotpunjava ili potpuno okupira vrijeme. Cilj je upoznati i javnosti predstaviti mlade kolege i njihove zanimljive aktivnosti kojima se bave te naći poveznicu između arhitekture i drugih zanimanja, od umjetnosti i kulture, do mode, sporta, glazbe itd. Do sada su objavljena tri intervjua i to:

- Arhitektura i zvuk: Ivan Jovanovac
- Arhitektura + fotografija i drugi mediji: Ivan Dorotić
- Arhitektura i stand up: Vlatko Štampar

ČLANSTVO

U 2013. Društvo arhitekata zagreba je okupljalo 494 aktivna člana od toga je 11 članova u sklopu 3. Dana zagrebačke arhitekture bilo promovirano u počasne članove. U 2014. godini do datuma objavljivanja poziva na 29. Redovitu Skupštinu 04.06.2014. 283 člana su platila članarinu za tekuću godinu. U sklopu 4. Dana zagrebačke arhitekture promovirano je troje novih članova u počasne članove (Vera Grimmer, Neven Kovačević i Damir Fabijanić). Zahvaljujemo svim članovima koji su plaćanjem članarine potpomogli djelovanje DAZ-a.

Svi članovi imaju mogućnost korištenja pogodnost prostorija Društva za vlastite aktivnosti i sastanke s partnerima i potencijalnim klijentima uz prethodnu najavu na mail ana.marendic@d-a-z.hr. Korištenje prostora je besplatno, ali se dodatne usluge naplaćuju po principu stvarnog troška.

Članovi Društva arhitekata Zagreba, Tihomir Jukić, dipl.ing.arh., Tea Horvat dipl.ing.arh., Silvio Bašić dipl.ing.arh. te Teo Budanko, predsjednik Društva arhitekata Zagreba bili su imenovani u Radnu skupinu za praćenje izrade izmjena i dopuna Generalnoga urbanističkoga plana grada Zagreba i Generalnoga urbanističkoga plana Sesveta na inicijativu gospodina Darinka Kosora, predsjednika Gradske Skupštine kao novu praksu Gradske skupštine kojom bi se uz pomoć suradnje Udruga struke i matičnih Odbora gradske skupštine omogućilo zastupnicima donošenje Odluka na temelju znanja i razumijevanja materije.

SKUPŠTINA

Zbog nedostatka kvoruma 9.5.2013. nije održana 28. Redovita Skupština DAZ-a na kojoj je glavna tema trebala biti izmjena postojećeg Statuta i općih akata DAZ-a, stoga je Izvršni odbor na izvanrednoj sjednici održanoj istoga dana donio odluku da se **20.6.2013. održi 28. redovita i izborna Skupština**. S obzirom da više od 8 godina nije održana niti jedna redovita skupština zbog nedostatka kvoruma, na 28. sjednici Skupštine, koja je ujedno bila i izborna, iskorištena je prilika da se promjeni **Statut** najvažniji dokument naše udruge, kojim se osim ciljeva i djelatnosti udruge, određuju temeljne vrijednosti, njen ustroj, način donošenja odluka i poslovanja. Svi ostali dokumenti proizlaze iz Statuta, kao i sve odluke i djelovanja udruge. Na izbornom dijelu sjednice izabrano je novo vodstvo DAZa, s novim predsjednikom na čelu **Teom Budankom** te članovima Upravnog odbora Društva: **Gianmarco Čurčić Baldini, Željka Hrs Borković, Rene Lisac, Damir Ljutić, Iva Rukavina, Margareta Zidar**.

ZAPOSLENICI

Zbog povećanog broja aktivnost te pripreme istih Društvo arhitekata Zagreba je iskoristilo krajem 2013. godine poticajnu mjeru Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Zapošljavanje bez zasnivanja radnog odnosa te su zaposlene 3 nove osobe, dva informatičara (Silvio Rahle i Alen Vasiljević) te ekonomist Toni Serdarušić.

11.12.2013. godine iz Društva je otišla kolegica Sanja Bezuh te je na to radno mjesto zaposlena nova voditeljica općih poslova Tamara Bajza.